

РЕЗЮМЕТА

НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, ПРЕДСТАВЕНИ ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРСА ЗА ПРОФЕСОР
ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 1.3. ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО
ПО...(МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ТЕХНОЛОГИИ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

В НАЧАЛНИТЕ КЛАСОВЕ),

ОБЯВЕН В ДЪРЖАВЕН ВЕСТНИК БР. 48 ОТ 28.06.2022 Г.

НА КАНДИДАТА ДОЦ. Д-Р НИКОЛАЙ ИВАНОВ ЦАНЕВ

Хабилилтационен труд – Монография

Цанев, Н. (2022). Технологичното обучение в полето на конструктивизма. *София: Образование 5.0*, ISBN 978-619-7683-02-8, 199 с.

Резюме: Монографията за присъждане на академичната длъжност „професор“ е посветена на проблема за съвременните проекции на конструктивизма в технологичното обучение. Направен е обстоен преглед на основните теоретични и приложни аспекти на конструктивизма като теория. Представени са най-видните представители на тази особено влиятелна теория в последните десетилетия. Разгледана е една доста различна от традиционно приетите в България гледна точка за същността на преподаването и ученето в технологичното обучение. Конструктивизмът е теория, която предполага фокусиране на вниманието върху въпросите и интересите на учениците, надграждане върху това, което учениците вече знаят, използване на интерактивното учене. Учителите водят диалог с децата, за да им помогнат да изградят собствените си знания, като работят предимно в групи.

Поводът да се насочи вниманието точно към тази теория, е че технологичното обучение стои особено близко със своята специфика и характер до конструктивизма. Практическата насоченост на учебните дейности, груповата работа, ориентацията към самостоятелни проучвания и експериментална работа са характеристики, които имат много тясна връзка с обучението по технологии и предприемачество.

В структурно отношение книгата съдържа следните части: увод, десет самостоятелни раздела, заключение и литература. От съдържателна гледна точка са разгледани теми като: философията на конструктивизма; най-известните представители, школи и техните идеи; предимствата на конструктивисткия подход в съвременния учебен процес; конструктивисткия възглед за ученето; същността и основните характеристики на технологичното обучение в действащата учебна документация и основните акценти на съдържанието на технологичното обучение; основните положения в конструктивисткия методологически подход в изучаване на технологиите и конструктивистки методи и техники в технологичното обучение; приложението на информационните и комуникационните технологии в конструктивистката класна стая; конструктивистки дизайн на урок в технологичното обучение.

Стремежът е да се обхване и изясни конструктивистката теза за ученето и преподаването в сферата на технологиите, като специален акцент е поставен на обучението по технологии и предприемачество в началните класове.

Книгата е с обем от 199 стандартни страници изложение и 8 стр. цитирана литература. В текста са включени общо 15 фигури, таблици и схеми.

Публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд

Цанев, Н. (2022). Изкуството оригами в образователна среда. *София: Образование 5.0*, ISBN 978-619-7683-03-5, 130 с.

Резюме: В монографията са разгледан основни теоретически и практически въпроси, свързани с използване на изкуството оригами в образователна среда. Интересът към това изкуство е от десетилетия и използването му в сферата на образованието има много големи педагогически възможности. Оригами активира мисловните процеси – в процеса на конструиране детето трябва да съчетава визуалните знаци, които дават информация за техниката на сгъване със словесните, обясняващи етапите на работа, и да пренесе значението им в практически дейности за самостоятелно изпълнение на действията за изработване на оригами фигури.

Оригами е изключително достъпно за всички възрасти, дори и за най-малките. Безспорна е способността му да учи децата да работят с ръцете си, да развиват сръчност, да подобряват фината моторика, окомера. Именно затова е особено привлекателно да се използва за образователни цели.

Основните приноси на книгата са свързани с разкриването на педагогическите и методическите възможности на оригами изкуството в учебна среда. Вниманието в настоящото изследване е насочено към използване на оригами в учебни условия, като в процеса на обучение се разширяват и надграждат знанията и уменията на обучаемите. Заедно с това са представени идеи и техники за терапевтична работа в условията на българската образователна система.

В съдържателно отношение са засегнати следните по-съществени теми като: теоретичните и методически основи на оригами; технологичните особености на хартията като основен материал за практическите дейности; специфичната терминология, символи и знаци в оригами, базовите начални форми, които стоят в основата на изграждането на умения за работа; методическите аспекти в педагогическата страна на дейностите; терапевтичните възможности за повлияване здравето на децата; идеи за развитие на творчеството; известни оригамисти.

Поводът да се насочи вниманието към тази тема се корени в големите педагогически и терапевтични възможности на оригами за развитие на паметта, вниманието, сръчността на двете ръце, дисциплина, отговорност и прецизност в процеса на работа, развитие на въображението, готовността за писане и много други възможности.

Книгата е с обем от 130 стандартни страници изложение и 3 страници цитирана литература. В текста са включени общо 56 фигури и диаграми.

Цанев, Н. (2019). Дидактични основи на технологичното обучение в началното училище. *София: Вѳда Словѳна-ЖГ, ISBN 978-954-884-655-4, 180 с.*

Резюме: Монографията е посветена на съвременните схващания, които стоят в основата на технологичното обучение в началните класове. Представена е основна характеристика на основните понятия, както и на ключовите тенденции в развитието на теорията и практиката. Новите условия, в които се осъществява технологичното обучение в България, изискват перманентно обновяване на подходите, технологиите, методите на работа с отчитане на всички специфични условия. В информационния век, в който живеем, всеки преподавател може да избира и прилага собствен поглед към учебната работа, основан на различни педагогически теории и собствената му образователна философия.

В структурно отношение книгата съдържа следните части: увод, осем самостоятелни раздела, заключение и литература. От съдържателна гледна точка са разгледани теми като: съвременното технологично обучение – характеристика, основни понятия, тенденции и перспективи; съдържанието на обучението, представено в съвременната учебна документация; основните дидактически принципи, които са в основата на съвременното технологично обучение; методите и стратегиите, изграждащи процесуалната страна на учебната работа; организационните форми, с които се осъществява структурата на отношенията и организацията на учебните дейности; учебната среда в технологичното обучение, както и основните педагогически теории и концепции за преподаване и учене. Отделено е място и на новия раздел в учебното съдържание – предприемачеството. Специален акцент е поставен върху класификацията на уроците по технологии и предприемачество със специфичните от методическа гледна точка структура и съдържание на учебната работа.

Книгата е с обем от 176 стандартни страници изложение, цитирана литература след всяка глава. В текста са включени общо 8 фигури, 4 таблици и схеми.

Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Цанев, Н. (2022). Дидактически функции на моделите и моделирането в технологичното обучение. *София: Образование 5.0, ISBN 978-619-7683-01, 130 с.*

Резюме: Изследването е проведено в периода, когато развитието на българското образование беше белязано от много промени в резултат от смяната на политическата и икономическата система в страната. Информацията, свързана с разнообразни съвременни дидактически технологии, стана достъпна и привлече интереса на водещите специалисти в областта на образованието. В нашата страна се появиха нови образователни системи като Lego Dacta, Fisher Price и други, които започнаха да се използват от най-изявените преподаватели в българското училище. Богатите дидактически възможности бяха особено привлекателни за жадните за новости български учители.

В тези години излезе и книгата на Робърт Б. Рийч „Трудът на нациите или как да се подготвим за капитализма на 21. век“. Като един от най-изтъкнатите американски

политикономисти, преподавател в Училището за държавно управление „Джон Ф. Кенеди“ в Харвардския университет, той представя концепцията си за новите категории труд, отговарящи на характера на структурните и функционални промени в глобален мащаб и специфичните символно-аналитични умения, които правят гражданите конкурентоспособни в 21. век. Изследването е основано на цитираната по-горе теория за символно-аналитичната подготовка, осъществена в технологична образователна среда с използване на учебни комплекти Lego Dacta в условията на урочната и извънурочната работа с ученици от началните класове. Учебният предмет, чрез който се осъществяваше технологичната подготовка на учениците, носеше едно старо и напълно несъответстващо наименование – ръчен труд. Това обаче в никакъв случай не повлия негативно на изследователската работа, а точно обратно – показва се още по-ярко необходимостта от сериозни промени както в учебната среда, така и в дидактическите технологии за обучение. В изследването е направен опит да бъде изяснен и анализиран по нов начин важен за съвременната педагогическа теория и практика проблем – приложението на модели и моделиране в технологичното обучение. Резултатите не са загубили своята стойност и имат проекции в съвременната педагогическа и учебна литература.

Подробно и задълбочено са анализирани и интерпретирани информационните функции на моделите, равнищата на приложение на техническото моделиране и другите видове моделиране на различни по характер процеси и обекти. Особен акцент е поставен върху практическата реализация на тази идея – операционализирането на метода моделиране при изпълнение на основните дидактически функции, конкретните резултати от изследването, предметени под формата на методически насоки, дидактически материали, програми за обучение и др.

Главните научно-теоретични въпроси, засегнати в процеса на работата, са свързани с разкриване и обосноваване на теоретичните основи на същността и особеностите на моделите и моделирането в различни аспекти, проучване на водещия опит по отношение на приложението им в технологичното обучение, подбор, трансформиране и експериментирание на ново учебно съдържание, съвременни дидактически средства и учебни теми.

Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

Цанев, Н. (2022). Конективизъм и технологично обучение. Образование и изкуства: традиции и перспективи. Сборник Трета научно-практическа конференция, ISSN 2738-8999

Резюме: В доклада е разгледана теорията за ученето в новия дигитален и мрежов свят, разработена от Джордж Симънс и Стивън Даунс, наречена конективизъм. Поводът е отзвукът в средите на педагозите, които поставиха много въпроси, свързани с това доколко наистина става дума за нова теория, отговаря ли на нуждите на съвременните обучаеми, приложима ли е в масовото образование и други. В изследването са представени същностните характеристики на конективизма, идеи за използване на

специфичните подходи в технологичното обучение, както и някои недостатъци, които имат отношение към приложимостта му в българското образование.

Цанев, Н. и Ж. Кюшев. (2022). Училищна стратегия за STEM образование. Образование и изкуства: традиции и перспективи. Сборник Трета научнопрактическа конференция, ISSN 2738-8999

Резюме: В доклада се разглеждат възможностите за изграждане на стратегия за училищно STEM образование. Връзката между областите наука, технологии, инженерство и математика дава възможност на учениците да развият не само основни технически умения, свързани с използването на различни материали и технически средства, но и да стимулира любознателността и интереса им към науката. Проучен е опитът на други страни. STEM образованието става все по-популярно като концепция и в България. То дава възможност за иновативен подход в преподаването и развиването на способностите на ученика. Чрез изграждането на правилна стратегия за въвеждането му се обръща внимание на създаването на среда за образование, която да повиши компетентността и мотивацията на младите хора да се обучават и реализират в професии, свързани с науката и технологиите.

Цанев, Н. (2021). Дигиталните компетентности на учителите – съвременни гледни точки и решения. Образование и изкуства: традиции и перспективи. Сборник доклади от Втора научно-практическа конференция на Факултета по науки за образованието и изкуствата, СУ „Св. Климент Охридски“ (стр. 490-496). ISSN 27388999

Резюме: В настоящия доклад е направен кратък преглед на дигиталните компетентности и състоянието на дигиталната подготовка на учителите. Представен е модел за проследяване на периодите, през които те се квалифицират, и са очертани по-съществените проблеми, които срещат в полето на училищното образование. Направена е типологизация на подготовката на учителите и възможностите за приложение на съвременните информационни технологии в образователен процес. Поставен е акцент и върху тенденцията да се увеличава делът на ученето по електронен път и необходимостта от подходяща учебна среда и подготовка на бъдещите и настоящите учители.

Цанев, Н. (2020). Конструктивистки дизайн в обучението по технологии и предприемачество в началното училище. Образование и изкуства: традиции и перспективи. Сборник доклади от Научно-практическа конференция, посветена на 80-годишнината от рождението на проф. д-р Георги Бижков (стр. 631-639). София: УИ „Св. Климент Охридски“, ISBN 978-954-07-5061-3

Резюме: В доклада се разглеждат основните характеристики на конструктивизма като теория в контекста на технологичното обучение. Изведени са главните съдържателни моменти в теорията, като се проследяват възможностите за ориентиране на учебната работа по технологии и предприемачество в конструктивистки стил.

Представя се модел за конструиране на обучението и най-съществените предимства и характеристики на конструктивисткия подход в технологичното обучение.

Цанев, Н., Т. Борисова и Г. Кирова. (2007). Разработване на курсове за дистанционна форма на обучение на студенти в образователно-квалификационна степен „магистър“. Приемственост и перспективи в развитието на педагогическата теория и практика. 125 години предучилищно образование в България. Доклади на Петата есенна научна конференция на Факултета по начална и предучилищна педагогика, Китен, 5 – 8 септември 2007 г. (стр. 320-326). София: Вѳда Словѳна-ЖГ, ISBN 978-954-8846-02-8

Резюме: В настоящия доклад са анализирани разнообразни теоретични източници по проблемите на дистанционната форма на обучение във висшето образование. Проучен е опитът в България и някои западноевропейски страни за дистанционна форма на обучение и по-специално в магистърската образователно квалификационна степен. Представена е избраната система за реализиране на дистанционна форма на обучение – MOODLE. Направени са успешни опити да се адаптира учебният процес (подходи, методи, средства, организация и съдържание) за обучението на магистри, съобразно избрания информационен продукт. Разработен е пакет от съпътстващи дидактични материали за два курса от задължителните и един от избираемите учебни дисциплини, три броя CD с материалите на курсовете – лекции, ръководства и други ресурси за осигуряване на учебната работа със студентите.

Цанев, Н. (2005). Оригами – исторически и образователни аспекти. Осигуряване и оценяване качеството на обучение. Доклади от Третата есенна научна конференция на Факултета по начална и предучилищна педагогика, Китен, 19 – 24 септември 2005 г. (стр. 263-265). София: Вѳда Словѳна-ЖГ, ISBN 954-8510-92-8

Резюме: Докладът разкрива възможностите на изкуството оригами в полето на образованието. Представени са кратки исторически данни за произхода и развитието на оригами, както и някои идеи за използване в детската градина и началното училище. Методиката на работа с оригами все още не е добре развита, но всички сведения за използването ѝ в учебната работа говорят, че дидактическият ефект е изцяло положителен. За успешното приложение на оригами са представени някои методически препоръки.

Цанев, Н. (2000). Консултативният кабинет – съвременна форма за взаимодействие между университета и училището. Сборник „Образованието и предизвикателствата на новото хилядолетие“ (стр. 60-62). Пловдив: Сѳма 2001. ISBN 954-883-333-6

Резюме: В доклада се представя една нова инициатива на Факултета по начална и предучилищна педагогика – консултативен кабинет, който има за цел да съдейства на педагози, родители, учители и ученици по въпроси, засягащи педагогически, социалнопсихологически и методически проблеми. Дейността му се организира и

координира от всички членове. Разработена е програма за провеждане на занятия със студенти, колеги преподаватели и други заинтересовани лица. Консултативният кабинет избира методически съвет за определяне насоките на дейността и провеждане на планираните дейности.

ПУБЛИКУВАН УНИВЕРСИТЕТСКИ УЧЕБНИК

Цанев, Н. (2010). Електронен курс по методика на обучението по информационни технологии. *София: Авангард Прима, ISBN 978-954-323-624-4, 73 с.*

Резюме: Учебникът представя електронен вариант на материали от съдържанието на учебната дисциплина „Методика на обучението по информационни и комуникационни технологии в началното училище“. Изследването е насочено към адаптиране на учебно съдържание от традиционен учебен курс в електронен вариант. Принципно, курсът е построен върху конструктивисткия подход – учещият е поставен в позиция да „конструира“ собствените си знания. Известният швейцарски психолог Пиаже, който е един от основоположниците на конструктивизма, смята, че "знанията се усвояват активно от учещия, а не се възприемат пасивно отвън". Затова в обучението е предвидена много самостоятелна работа, като е поставено ударение върху споделеното учене в една активно учеща общност. Текстовете на лекциите и приложните дейности са представени така, както се виждат на интернет страницата. Те са само основата, началната точка за работата по отделните теми.

Книгата е част от изпълнението на проект №91/2009 по ФНИ на МОН и СУ „Св. Климент Охридски” - Факултет по начална и предучилищна педагогика.

Цанев, Н. (2009). Електронен курс по дидактика на техниката и технологиите. *София: Авангард Прима, ISBN 978-954-323-480-6, 106 с.*

Резюме: Учебникът е предназначена за студенти от ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, като целта е да се експериментира вариант на смесено обучение при адаптиране на учебно съдържание от традиционен учебен курс по Дидактика на техниката и технологиите за целите на електронното обучение. Текстовете на лекциите и приложните дейности са представени така, както се виждат приблизително на интернет страницата на електронния курс в електронната платформа Moodle. Те са само основата, началната точка за работата по отделните теми. В книгата е направен опит да се обобщи и представи информация за съдържанието и организацията на един електронен курс. Основното предизвикателство, което стои в основата на създаването на този учебник е електронното учене, като нова, различна от традиционния тип учебна дейност в условията на екипна работа, без строго обвързване на обучението с време, място и географско положение.

Книгата е част от изпълнението на проект №12/2008 по ФНИ на МОН и СУ „Св. Климент Охридски” - Факултет по начална и предучилищна педагогика.

ПУБЛИКУВАН УЧЕБНИК, КОЙТО СЕ ИЗПОЛЗВА В УЧИЛИЩНАТА МРЕЖА

(Авторското право на *PDF* на учебниците по математика за I, II, III и IV клас принадлежи на ИК КЛЕТ – България ООД и същите не могат да бъдат копирани и разпространявани)

Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, И. Неделчева, М. Кавданска. (2019). Технологии и предприемачество за 4. клас, ISBN:978-954-18-1389-8, Булвест-2000

Учебник по технологии и предприемачество за задължителна подготовка в четвърти клас на общообразователното училище

Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, И. Неделчева, М. Делинешева. (2018). Технологии и предприемачество. Учебник за 3. клас, ISBN:978-954-18-1193-1, Булвест-2000- ИК Анубис

Учебник по технологии и предприемачество за задължителна подготовка в трети клас на общообразователното училище

Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, И. Неделчева, М. Делинешева. (2017). Технологии и предприемачество за 2. клас, ISBN: 978-954-18-1135-1, Булвест-2000

Учебник по технологии и предприемачество за задължителна подготовка във втори клас на общообразователното училище

Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, М. Делинешева, О. Делиева. (2016). Технологии и предприемачество. Учебник за 1. клас, ISBN: 978-954-18-1005-7, Булвест-2000- ИК Анубис, София

Учебник по технологии и предприемачество за задължителна подготовка в първи клас на общообразователното училище

ПУБЛИКУВАНО УЧЕБНО ПОСОБИЕ, КОЕТО СЕ ИЗПОЛЗВА В УЧИЛИЩНАТА МРЕЖА

(Авторското право на *PDF* на учебниците по математика за I, II, III и IV клас принадлежи на ИК КЛЕТ – България ООД и същите не могат да бъдат копирани и разпространявани)

Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, И. Неделчева, М. Кавданска. (2018). Книга за учителя по технологии и предприемачество за 4. клас, ISBN: 978-954-18-142-08, Булвест-2000

Методически указания за учителя към учебника по технологии и предприемачество за четвърти клас на общообразователното училище

Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, М. Делинешева, И. Неделчева. (2018). Книга за учителя по технологии и предприемачество за 3. клас, ISBN: 978-954-18-126-24, Булвест-2000

Методически указания за учителя към учебника по технологии и предприемачество за трети клас на общообразователното училище

Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, М. Делинешева, И. Неделчева. (2020). Книга за учителя по технологии и предприемачество за 2. клас, ISBN:978-954-34-460-01, Булвест-2000

Методически указания за учителя към учебника по технологии и предприемачество за втори клас за общообразователното училище

Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, М. Делинешева, О. Делиева. (2020). Книга за учителя по технологии и предприемачество за 1. клас, ISBN:978-954-34-459-98, Булвест-2000

Методически указания за учителя към учебника по технологии и предприемачество за първи клас на общообразователното училище

Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, Ирена Неделчева, М. Кавданска. (2019). Албум по технологии и предприемачество за 4. клас, ISBN:9789541813782, Булвест-2000

Учебно пособие към учебника по технологии и предприемачество за четвърти клас на общообразователното училище

Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, М. Делинешева, Ирена Неделчева. (2018). Албум по технологии и предприемачество за 3. клас, ISBN:9789541813782, Булвест-2000

Учебно пособие към учебника по технологии и предприемачество за трети клас на общообразователното училище

Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, М. Делинешева, Ирена Неделчева. (2017). Албум по технологии и предприемачество за 2. клас, ISBN:9789541813782, Булвест-2000

Учебно пособие към учебника по технологии и предприемачество за втори клас на общообразователното училище

Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, М. Делинешева, О. Делиева. (2016). Албум по технологии и предприемачество за 1. клас, ISBN:9789541813782, Булвест-2000

Учебно пособие към учебника по технологии и предприемачество за първи клас на общообразователното училище